МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЛУЦЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ФАКУЛЬТЕТ ЦИФРОВИХ, ОСВІТНІХ ТА СОЦІАЛЬНИХ ТЕХНОЛОГІЙ

ЗАТВЕРДЖУЮ
Декан факультету
_____ Галина ГЕРАСИМЧУК
«28» серпня 2026 р.

ЗАТВЕРДЖУЮ
Перший проректор
_____ Надія КОВАЛЬЧУК
«29» серпня 2026 р.

СИЛАБУС

з освітнього компонента «Гендерні аспекти професійної діяльності»
ступінь вищої освіти – бакалавр
галузь знань – 26 Цивільна безпека
спеціальність – 263 Цивільна безпека
освітня програма – Цивільна безпека

Кафедра цивільної безпеки

Силабус склав(ла) доцент (ПП) кафедри цивільної безпеки, к.с.-г. наук, доцент Лариса БОНДАРЧУК

Силабус затверджений на засіданні кафедри цивільної безпеки, протокол № 1а від «28» серпня 2026 р.

Завідувач кафедри к.т.н., доцент Валентина ФЕДОРЧУК-МОРОЗ

Розглянуто та схвалено групою забезпечення освітньої програми «Цивільна безпека», протокол № 1а від «28» серпня 2026 р.

Гарант ОП «Цивільна безпека» к.т.н., доцент Валентина ФЕДОРЧУК-МОРОЗ

Схвалено науково-методичною радою університету, протокол № 1/а від «29» серпня 2026 р.

Затверджений силабус онлайн:
https://e.lntu.edu.ua/syllabus/3863

Луцьк – 2026

СИЛАБУС ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА «Гендерні аспекти професійної діяльності»

Освітня програма	Цивільна безпека
Галузь знань / Спеціальність	26 Цивільна безпека / 263 Цивільна безпека
Рівень вищої освіти	перший (бакалаврський)
Статус дисципліни	вибіркова
Мова викладання	українська
Обсяг	5 кредитів ECTS / 150 годин
Форма контролю	залік
Викладач(і)	к.с.-г. наук, доцент Лариса БОНДАРЧУК електронна пошта: l.bondarchuk@lutsk-ntu.com.ua

1. Мета і завдання дисципліни

Мета: формування у здобувачів вищої освіти компетентностей, знань і практичних навичок щодо врахування гендерного підходу в професійній діяльності фахівця з цивільної безпеки: забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків, запобігання дискримінації та гендерно зумовленому насильству, створення безпечних і недискримінаційних умов праці та гендерно чутливого реагування на загрози і надзвичайні ситуації.

Завдання: засвоєння основних понять гендерної теорії та засад державної гендерної політики; вивчення міжнародних і національних правових норм щодо гендерної рівності у сфері праці; ідентифікація гендерних аспектів небезпечних і шкідливих факторів, охорони праці та репродуктивного здоров’я працівників; оволодіння методами гендерного аналізу та оцінки потреб різних груп населення у сфері цивільного захисту; формування навичок гендерно чутливої комунікації, лідерства та протидії дискримінації й домаганням у професійному середовищі.

Пререквізити: Охорона праці; основи цивільного захисту; безпека життєдіяльності.

2. Компетентності

СК15 — Здатність організовувати нагляд (контроль) за додержанням вимог законодавства у сфері цивільного захисту, техногенної, промислової безпеки та охорони праці.

СК18 — Здатність до аналізу й оцінювання потенційної небезпеки об’єктів, технологічних процесів та виробничого устаткування для людини й навколишнього середовища.

3. Структура дисципліни, розподіл годин, зв'язок тем з компетентностями

№	Назва теми	**Лекції** денна/ заочна	**Практ./ Семін./ лаб** денна/ заочна	**Самост. робота** денна/ заочна	**Разом**	**Методи навчання**	**Методи оцінювання**	**СК**
Змістовий модуль 1. Основні поняття гендерної теорії та правові засади гендерної рівності								
1	Тема 1. Основні поняття гендерної теорії: стать, гендер, гендерні ролі та стереотипи	5/1,25	5/1,25	15/23,25	25/25,75	МН1, МН2, МН6	МО2, МО4	СК15

№	Назва теми	**Лекції** денна/ заочна	**Практ./ Семін./ лаб** денна/ заочна	**Самост. робота** денна/ заочна	**Разом**	**Методи навчання**	**Методи оцінювання**	**СК**
2	Тема 2. Гендерна рівність і недискримінація у сфері праці та зайнятості; запобігання домаганням і гендерно зумовленому насильству	5/1,25	5/1,25	15/23,25	25/25,75	МН1, МН2, МН6	МО2, МО4	СК15
3	Тема 3. Гендерні аспекти охорони праці та гігієни праці	5/1,25	5/1,25	15/23	25/25,5	МН1, МН2, МН6	МО2, МО4	СК15, СК18
Змістовий модуль 2. Гендерні аспекти професійної діяльності у сфері цивільної безпеки								
4	Тема 4. Гендерний вимір у сфері цивільного захисту та діяльності рятувальних підрозділів	5/0,75	5/0,75	15/23	25/24,5	МН1, МН2, МН6	МО2, МО4	СК15, СК18
5	Тема 5. Гендерні аспекти надзвичайних ситуацій, реагування на них та діяльності в секторі безпеки і оборони в умовах війни	5/0,75	5/0,75	15/22,75	25/24,25	МН1, МН2, МН6	МО2, МО4	СК18
6	Тема 6. Тема 6. Гендерно чутливе управління персоналом, лідерство, комунікація та гендерний аналіз у професійній діяльності	5/0,75	5/0,75	15/22,75	25/24,25	МН1, МН2, МН6	МО2, МО4	СК15, СК18
	Разом	**30/6**	**30/6**	**90/138**	**150/150**			

Легенда: СК — спеціальна (фахова) компетентність (номер за п. 2). Повне формулювання кожного коду наводиться в ОП / стандарті спеціальності.

Методи навчання: МН1 — словесний метод (лекція, дискусія, співбесіда тощо); МН2 — практичний метод (лабораторні та практичні заняття); МН6 — самостійна робота (розв'язання завдань).

Методи оцінювання: МО2 — усне або письмове опитування; МО4 — тестування.

4. Неформальна освіта

Рекомендовані курси, тренінги, стажування та інші: результати навчання, здобуті у формальній, неформальній чи інформальній освіті, можуть бути визнані відповідно до процедур ЛНТУ. Підтвердженнями можуть бути сертифікати тематичних тренінгів, вебінарів чи онлайн-курсів разом з описом досягнутих результатів навчання та, за потреби, коротке верифікаційне завдання або портфоліо.

5. Критерії та форми контролю

Оцінювання — за 100-бальною шкалою (національна шкала / ЄКТС). Підсумковий бал = поточний контроль (50 %) + модульний контроль (50 %).

Академічна доброчесність: самостійне виконання завдань; коректне посилання на джерела; позначення частин тексту, згенерованих засобами ШІ. Порушення академічної доброчесності не толеруються.

6. Зміст тем

Тема 1. Основні поняття гендерної теорії: стать, гендер, гендерні ролі та стереотипи

Поняття «стать» і «гендер»; біологічні та соціальні аспекти статі; гендерні ролі, стереотипи та гендерна соціалізація; гендерна рівність, гендерна рівноправність, гендерна чутливість; Конвенція ООН про ліквідацію всіх форм дискримінації щодо жінок (CEDAW); Стамбульська конвенція; Цілі сталого розвитку (ЦСР 5); Закони України «Про забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків» та «Про основи запобігання та протидії дискримінації в Україні»; Державна стратегія забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків; інституційний механізм забезпечення гендерної рівності.

Тема 2. Гендерна рівність і недискримінація у сфері праці та зайнятості; запобігання домаганням і гендерно зумовленому насильству

Гендерна рівність при прийнятті на роботу, просуванні та звільненні; гендерний розрив в оплаті праці; горизонтальна і вертикальна сегрегація ринку праці; гарантії та особливості регулювання праці жінок і чоловіків за Кодексом законів про працю України; материнство, батьківство та баланс між роботою і сімейними обов’язками; дискримінація, сексуальні домагання, булінг і мобінг у трудових колективах; гендерно зумовлене насильство; механізми запобігання та реагування, процедури подання скарг; політика нульової толерантності.

Тема 3. Гендерні аспекти охорони праці та гігієни праці

Фізіологічні, антропометричні та психофізіологічні відмінності працівників різної статі та їх урахування при нормуванні навантажень; гендерні аспекти впливу шкідливих факторів (хімічних, фізичних, біологічних), захист репродуктивного здоров’я; ергономіка робочого місця; гендерно чутливі засоби індивідуального захисту та форменний одяг; санітарно-побутове забезпечення працівників; психосоціальні ризики.

Тема 4. Гендерний вимір у сфері цивільного захисту та діяльності рятувальних підрозділів

Участь жінок і чоловіків у діяльності Державної служби з надзвичайних ситуацій та інших підрозділів цивільного захисту; професійні бар’єри та стереотипи; вимоги до фізичної підготовки та їх гендерна обґрунтованість; облаштування приміщень, спорядження й екіпірування з урахуванням потреб жінок; кар’єрне зростання та лідерство.

Тема 5. Гендерні аспекти надзвичайних ситуацій, реагування на них та діяльності в секторі безпеки і оборони в умовах війни

Різна вразливість та потреби жінок, чоловіків, дітей, людей похилого віку й осіб з інвалідністю в умовах надзвичайних ситуацій; Сендайська рамкова програма зі зменшення ризику катастроф та гендерний вимір; гендерні аспекти евакуації, укриття та гуманітарної допомоги; запобігання насильству в кризових умовах; резолюція Ради Безпеки ООН 1325 та порядок денний «Жінки, мир, безпека»; участь жінок у секторі безпеки і оборони України; психосоціальна підтримка ветеранів і ветеранок та їхніх родин.

Тема 6. Тема 6. Гендерно чутливе управління персоналом, лідерство, комунікація та

гендерний аналіз у професійній діяльності

Гендерно чутлива політика управління персоналом; формування рівних можливостей для професійного розвитку; стилі лідерства; гендерно нейтральна та інклюзивна мова професійного спілкування; управління різноманіттям; робота в змішаних командах; гендерний аудит організації; збір і аналіз даних, розподілених за статтю; гендерні індикатори; гендерно орієнтоване планування та бюджетування; гендерна оцінка нормативних актів, програм і проєктів у сфері цивільної безпеки.

7. Опис ІЗ/КПІЗ

Не передбачено навчальним планом.

8. Загальні вимоги

Освітній процес регулюється академічними правилами ЛНТУ. Здобувачі освіти зобов'язані ознайомитися з вимогами, визначеними Кодексом академічної доброчесності ЛНТУ та Політикою етичного використання штучного інтелекту в ЛНТУ, і дотримуватися принципів академічної доброчесності та етичного використання штучного інтелекту в освітній діяльності.

Академічна доброчесність. Учасники освітнього процесу зобов'язані дотримуватися Закону України «Про академічну доброчесність» від 18.12.2025 № 4742-IX та внутрішніх нормативних документів ЛНТУ. Не допускаються академічний плагіат, фабрикація, фальсифікація, привласнення авторства, несамостійне виконання завдань, а також недоброчесне використання результатів, згенерованих штучним інтелектом.

Використання штучного інтелекту. Інструменти штучного інтелекту можуть використовуватися для пошуку ідей, пояснення методів, попереднього структурування, мовного редагування та допоміжного аналізу неконфіденційних даних, якщо конкретне завдання не передбачає повністю самостійного виконання. Здобувач освіти має зазначати використаний інструмент, мету та етап його застосування, перевіряти факти й розрахунки та самостійно обґрунтовувати висновки.

9. Література

ІІ. Наукові праці

Праці автора силабуса:

1. Мілінчук В. І., Бондарчук Л. Ф., Федорчук-Мороз В. І. Психологічні та ергономічні засоби формування безпечної поведінки працівників у професійній діяльності. Вчені записки ТНУ імені В.І. Вернадського. Серія: Психологія. 2026. Т.37 (76), №2. С. 150-155. URL: https://repository.lntu.edu.ua/handle/123456789/4176

2. Федорчук-Мороз, В. І., Бондарчук, Л. Ф. Безпека праці в контексті впливу окремих чинників психічного здоров'я працівників в умовах воєнного стану. Науковий вісник Донецького національного технічного університету. 2023. Вип. №2 (11). С.161-169. URL: https://repository.lntu.edu.ua/handle/123456789/4193

3. Бондарчук Л. Ф., Бондарчук С. П., Білик О. С. Особливості організації сталого розвитку підприємств в умовах налагодження соціального діалогу та моніторингу безпеки. Формування ринкових відносин в Україні. 2022. № 5 (252). С. 92-100. URL: https://repository.lntu.edu.ua/handle/123456789/4532

4. Федорчук-Мороз В. І., Герасимчук Г.А., Бондарчук Л. Ф. Перспективи вдосконалення соціального діалогу задля покращення стану безпеки та гігієни праці. Науковий вісник Донецького національного технічного університету. 2022. № 1(8)-2(9). С. 183-192. URL: https://repository.lntu.edu.ua/handle/123456789/4239

ІІІ. Інформаційні ресурси

5. Конвенція про ліквідацію всіх форм дискримінації щодо жінок (CEDAW) : ООН, 18.12.1979. Ратифіковано Україною 1981 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_207

6. Конвенція Ради Європи про запобігання насильству стосовно жінок і домашньому насильству

та боротьбу з цими явищами (Стамбульська конвенція) : ратифіковано Законом України від 20.06.2022 № 2319-IX. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2319-20

7. Про забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків : Закон України від 08.09.2005 № 2866-IV. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2866-15

8. Про основи запобігання та протидії дискримінації в Україні : Закон України від 06.09.2012 № 5207-VI. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5207-17

9. Про охорону праці : Закон України від 14.10.1992 № 2694-XII. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2694-12

10. Кодекс законів про працю України від 10.12.1971 № 322-VIII. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/322-08

11. Про Державну стратегію забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків на період до 2030 року : розпорядження Кабінету Міністрів України від 12.04.2022 № 752-р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/752-2022-р